

بورس اسلامی

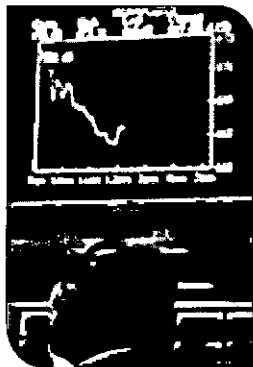

بورس مالزی از موفق‌ترین بورس‌های آسیایی و کشورهای در حال توسعه است. این بورس علاوه بر دادوستد سهام خدمات مبادله و سپرده‌گذاری را هم انجام می‌دهد. این بورس همچنین سرویس‌های اطلاعاتی دارد که کار اطلاع‌رسانی بازارهای اوراق بهادار را انجام می‌دهند.

سابقه این بورس که بیشتر به بازار سهام کوالالمپور معروف بود، به سال ۱۹۳۰ بازمی‌گردد، وقتی انجمن دلان سهام سنگاپور به عنوان سازمان رسمی اوراق بهادار در مالزی تأسیس شد. در سال ۱۹۳۷ این انجمن به نام انجمن دلان سهام مالایی‌ها (نام قوم ساکن در مالزی) به ثبت رسید اما هنوز به طور علنی سهام دادوستد نمی‌کرد. در سال ۱۹۶۰ بازار سهام مالایی تشکیل شد و دادوستد عمومی سهام از ۹ ماه مه همین سال شروع شد. هیأت عامل این بورس با اتاق‌های جداگانه‌ای در سنگاپور و کوالالمپور از طریق خطوط تلفن مستقیم به یک بازار واحد متصل بودند و سهام با قیمت واحدی در سنگاپور و کوالالمپور دادوستد می‌شد.

بازار سهام مالزی رسماً در سال ۱۹۶۴ تشکیل شد و در سال بعد با جدایی سنگاپور از مالزی، بازار سهام مشترک همچنان با نام بازار سهام مالزی و سنگاپور به کار خود ادامه داد.

در سال ۱۹۷۳ با پایان یافتن زمان قابلیت تغییر پول میان مالزی و سنگاپور، بازار سهام مشترک این دو کشور از هم جدا شد و با دو نام بازار سهام کوالالمپور و بازار سهام سنگاپور شروع به کار کرد. البته شرکت‌های مالزیایی همچنان سهام خود را در بازار سهام سنگاپور عرضه می‌کردند و شرکت‌های سنگاپوری هم حضوری فعال در بورس مالزی داشتند. در ژانویه ۲۰۰۴ بورس کوالالمپور از وضعیت صندوق مشترک بیرون آمد و به یک

بورس مالزی از موفق‌ترین بورس‌های آسیایی و کشورهای در حال توسعه است. این بورس علاوه بر دادوستد سهام خدمات مبادله و سپرده‌گذاری را هم انجام می‌دهد.

شرکت سهامی عام با محدودیت سهام تبدیل شد و نام خود را به بورس مالزی تغییر داد. ارزش بازار این بورس به ۷۰۰ میلیارد ریینگیت مالزی (۱۸۹ میلیارد دلار) می‌رسد. با تغییر وضعیت این بورس در سال ۲۰۰۴، بورس مالزی از یک شرکت مشاعی و غیرانتفاعی با ضمانت‌اتحادیه سهامی تبدیل شد. این تغییر وضعیت با هدف تحکیم ساختارهای حاکمیتی و سازمانی و شرکتی این بورس صورت گرفت. در وضعیت حقوقی جدید، این بورس بهتر می‌تواند با چالش‌های آینده روبرو شود.

شاخص اصلی بورس مالزی، «شاخص مشترک کوالالامپور» است. اما در ژوئن گذشته (یعنی دو ماه پیش)، شاخص جدیدی در این بورس معرفی شد. بیش از ۱۰۲۸ شرکت سهام خود را در این بورس عرضه کرده‌اند.

ساختار اداره بورس به این صورت است که در رأس یک مدیر کل اجرایی وجود دارد که با مدیریت بازرسی و کنترل مخاطره ارتباط مستقیم دارد. رئیس بورس و رئیس دفتر عملیاتی آن از مدیران رتبه بعدی بورس مالزی هستند. بخش‌های توسعه تجاری، حسابداری، سرویس اطلاعاتی، بازارهای مالی، دفتر مالی، منابع انسانی، دفتر حقوقی و دفتر اطلاعاتی از دیگر بخش‌های این بورس هستند.

بورس مالزی از چندین جهت ویژگی‌های قابل توجه و منحصر به فردی دارد که رشد سرمایه بازار و افزایش تعداد شرکت‌های حاضر در آن از جمله این ویژگی‌ها است. شمار شرکت‌هایی که سهام خود را در این بورس عرضه کرده‌اند طی یک سال گذشته ۳۴ درصد رشد داشته است.

نقش حمایتی دولت مالزی از این بورس هم موضوع قابل توجهی است. خزانه دولت مالزی که بازوی سرمایه‌گذاری این دولت است در سال ۲۰۰۵، ۶۵ میلیارد دلار از طریق ۴۰ شرکت مرتبط با دولت در بازار سهام و اوراق بهادار سرمایه‌گذاری کرد که این رقم معادل ۲۵ درصد کل ارزش بازار این بورس است. در این بورس ۳۳۱ شرکت حضور دارند که ارزش سرمایه بازار آنها بالای ۱۰۰ میلیون دلار است. این موضوع به وزن بورس مالزی می‌افزاید. فعالیت دادوستد در این بورس به میزان بالایی انجام می‌شود. شرکت‌های حاضر در این بورس در بیش از ۵۰ حوزه مختلف اقتصادی فعالیت دارند و از این نظر تنوع قابل توجهی به چشم می‌خورد. سرمایه‌گذاران این بورس هم متنوع هستند به طوری که ۲۰ درصد از سهام بورس مالزی متعلق به خارجی‌هاست و دادوستد اشخاص خارجی ۳۰ درصد از کل ارزش معاملات روزانه این بورس را تشکیل می‌دهد. ساختار مدیریتی شرکت‌های پذیرفته شده در این بورس هم قابل توجه است. یک سوم از هیأت مدیره شرکت‌هایی که سهامشان را در این بورس عرضه می‌کنند، باید مدیران مستقل باشند. همچنین مدیران شرکت‌ها باید آموزش اجباری ببینند.

بازار سرمایه اسلامی

یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد بورس مالزی و بازارهای مالی این کشور وجود اولین بازار سرمایه اسلامی در مالزی است. منظور از بازار سرمایه اسلامی بازاری است که همه فعالیت‌های آن مطابق با اصول شریعت اسلام انجام می‌شود و مواردی چون ربا و قمار و ایهام به هیچ وجه در آن وجود ندارد.

جمعیت مسلمانان جهان اکنون ۱/۵ میلیارد نفر تخمین زده می‌شود که این رقم ۲۴ درصد کل جمعیت ۶/۳ میلیارد نفری جهان است. صندوق‌های مالی اسلامی در نهادهای مالی ۱/۳ تریلیون دلار سرمایه دارند و این در حالی است که ارزش بازار مالی اسلامی ۲۳۰ میلیارد دلار است و نرخ رشد سالانه‌ای معادل ۱۲ تا ۱۵ درصد دارد. بیش از ۲۵۰ نهاد مالی اسلامی اکنون در ۷۵ کشور در سراسر جهان فعالیت می‌کنند.

بازار سرمایه اسلامی مالزی فقط قوانین خاص خود را دارد و ممنوعیتی برای فعالیت و حضور غیرمسلمانان در این بازار وجود ندارد. با توجه به این که مالزی از نظر ساختارهای اقتصادی و مالی و رشد در این دو حوزه تقریباً پیشرو کشورهای اسلامی است، اولین بازار سرمایه اسلامی هم در این کشور تأسیس شد.

در بورس مالزی در گذشته شرکت‌ها بعد از عرضه

نقش حمایتی دولت مالزی از این بورس هم موضوع قابل توجهی است. خزانه دولت مالزی که بازوی سرمایه‌گذاری این دولت است در سال ۲۰۰۵، ۶۵ میلیارد دلار از طریق ۴۰ شرکت مرتبط با دولت در بازار سهام و اوراق بهادار سرمایه‌گذاری کرد که این رقم معادل ۲۵ درصد کل ارزش بازار این بورس است.

سهامشان مورد بازبینی و ارزیابی از نظر سازگاری با قوانین شریعت قرار می‌گیرند. اما از اکتبر سال ۲۰۰۴ به بعد، شرکت‌ها همزمان با درخواست عرضه سهامشان در بورس مورد بازبینی هم قرار می‌گیرند. این دستورالعمل تلاشی از سوی دولت مالزی برای تقویت بازار سرمایه اسلامی این کشور است.

برای بررسی پای‌بندی و اجرای قوانین اسلامی در بازار سرمایه اسلامی، شورای مشورتی شریعت در سال ۱۹۹۶ در این کشور تأسیس شد. هدف از تأسیس این شورا، مشورت و توصیه دادن به فعالان بورس و دادوستدکنندگان بازارهای مالی بود. این شورا منابع درآمدی شرکت‌ها را بررسی می‌کرد تا درباره مطابقت سهام و فعالیت این شرکت‌ها با قوانین شریعت اظهار نظر کند.

شاخص سنجش فعالیت اسلامی شرکت‌ها مواردی چون ربا، قمار، تولید و فروش کالاهای غیرحلال، بیمه‌های غیرمتعارف و دیگر فعالیت‌های غیر اسلامی است.

از سوی دیگر فعالیت شرکت‌ها به‌طور خیلی دقیق و با معیارهای بسیار سخت‌مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد. طبق قوانین بازار سرمایه اسلامی، درجه‌ای از تحمل و مدارا برای ارزیابی تطابق فعالیت شرکت‌ها با قوانین شریعت در نظر گرفته شده است. در همین راستا سه شاخص تعریف شده که اگر رقم سود شرکت‌ها پیش از کسر مالیات از این سه شاخص تجاوز نکند، فعالیت آنها هر چند با تخلفاتی همراه باشد اما غیر شرعی تلقی نمی‌شود.

شاخص اول شاخص ۵ درصدی است، به این صورت که اگر سود شرکتی که مرتکب ربا، قمار یا فعالیت‌های حرام دیگر شده است از این شاخص ۵ درصد تجاوز نکند، فعالیت آن غیر شرعی به شمار نمی‌آید.

شاخص دوم شاخص ۱۰ درصدی است به طوری که اگر سود شرکتی که مرتکب فعالیت‌های خلاف منافع عمومی شده است (مثلاً در تجارت تنباکو) از این شاخص ده درصد تجاوز نکند، فعالیت آن غیر اسلامی تلقی نمی‌شود.

شاخص آخر، شاخص ۲۵ درصدی است. اگر سود شرکتی که فعالیت‌های «غیرمصلحتی» مانند دلالی داشته از ۲۵ درصد تجاوز نکند، فعالیت آن شرکت غیر شرعی خوانده نمی‌شود.

۳۶ درصد از کل صندوق‌های مالی و سهامی اسلامی دنیا در بورس مالزی فعالیت دارند. در همین راستا شاخصی به نام شاخص شریعت از سال ۱۹۹۹ در بورس مالزی به راه افتاد که هدف آن اطلاع‌رسانی و پاسخ‌گفتن به نیاز سرمایه‌گذاران خارجی و محلی بود که در پی سرمایه‌گذاری در این بورس بر اساس اصول اسلامی بودند.

دولت مالزی همچنین برای بین‌المللی کردن بازار سرمایه اسلامی و بورس مالزی مرکز مالی بین‌المللی را به عنوان دفتر جهانی بازار سرمایه اسلامی تأسیس کرد. در سال ۲۰۰۵ در این مرکز که متعلق به بورس مالزی و از شرکت‌های تابعه آن است، ۲۷ شرکت سهام خود را عرضه کردند و ارزش بازار آن را ۱۱۷۰۵ میلیارد دلار رساندند.

این مرکز برای گسترش فعالیت خود یادداشت تفاهمی با بازار بین‌المللی مالی اسلامی و بورس بحرین امضا کرده است.

منابع:

- ۱- bursa Malaysia.com
- ۲- Wikipedia
- ۳- BBC.com
- ۴- asia times.com

بورس مالزی از چندین جهت ویژگی‌های قابل توجه و منحصر به فردی دارد که رشد سرمایه بازار و افزایش تعداد شرکت‌های حاضر در آن از جمله این ویژگی‌ها است.